

Održana konferencija DORS/CLUC 2013

U Zagrebu je od 15.-17.5.2013. održana jubilarna, dvadeseta konferencija **Dani otvorenih računalnih sustava**. Organizatori, udruge HrOPEN i HULK, okupili su mnoštvo predavača koji su govorili o sve većoj ulozi otvorenih sustava i slobodnog softvera koji se iz akademske sredine, gdje je njihovo prirodno utočište, polako ali sigurno širi u privredu i državni sektor.

Na početku su se, kako je već uobičajeno, izredali govori organizatora i sponzora konferencije. Sponzori su redom izjavljivali kako podržavaju i prate razvoj softvera otvorenog koda. Oracle ima u svom portfelju dvadesetak proizvoda otvorenog koda, od kojih su najpoznatiji Java, OpenOffice i MySQL. Oracle daje podršku za te proizvode, a Akademskoj zajednici je čak i ne naplaćuje, što se u Hrvatskoj ne koristi u dovoljnoj mjeri. IBM-eri su zadovoljni znanjem i sposobnošću svojih zaposlenika iz Hrvatske, a jedan od njih je nedavno u SAD patentirao rješenje bazirano na otvorenom kodu. Svi su se složili da je Akademija prirodno središte za korištenje i popularizaciju softvera otvorenog koda, koji u ovim kriznim vremenima može pomoći oporavku. Predstavnik gospodarske komore naglasio je da hrvatski informatičari imaju priliku izvoziti svoje znanje, te da im upravo poznavanje otvorenog softvera otvara takve mogućnosti.

Konferenciju je službeno otvorio njezin pokrovitelj, predsjednik Ivo Josipović, koji je rekao kako Vlada daje podršku softveru otvorenog koda i uštedama koje se pomoću njega mogu postići. Našalio se da još nije otvorio konferenciju na kojoj je tolika količina traperica i tenisača, odnosno mladih ljudi.

Prvi dan konferencije bio je posvećen poslovnim temama. Darko Parić, pomoćnik ministra uprave iznio što je sve od izbora do danas urađeno na području informatizacije javne i državne uprave. Velik je posao odrađen na izradi registra baza podataka koje koriste tijela državne vlasti i na osiguranju interoperabilnosti među njima. Taj je posao pri kraju i očekuje se da će se racionalizirati poslovanje

državnih tijela. Također je objedinjena optička infrastruktura koja je u vlasništvu javnih poduzeća, pa će uskoro biti ponuđena na tržištu. Pri Ministarstvu uprave osnovana je Radna skupina za primjenu otvorenog koda i otvorenih normi, čiji će zadatak biti da pomogne tijelima državne vlasti pri uvođenju slobodnog softvera i otvorenih standarda. Informatičke tvrtke morat će se prilagoditi i početi podržavati slobodni softver, ukoliko žele i dalje poslovati s državom. Očekuje se da će se na tržištu pojaviti tvrtke specijalizirane za slobodni softver, koje će dovoljno ojačati da bi bile u stanju sklapati dugoročne ugovore o održavanju.

Gost iz EU Karel De Vriendt, informatičar s iskustvom u radu u državnoj i EU administraciji održao je predavanje pod naslovom: **Interoperability, Enterprise Architecture and Public procurement**. Govorio je o svojim osobnim iskustvima i razmišljanjima o tome kako projektirati IT sustave, osigurati interoperabilnost i kako voditi javnu nabavu u skladu s EU direktivama. Istaknuo je važnost korištenja otvorenih standarda, jer se samo tako može postići interoperabilnost, koja postaje sve važnija s ulaskom u EU. Govoreći o javnoj nabavi, istaknuo je da tender mora biti takav da nikoga unaprijed ne isključuje. Raspisuje se za određene robe i usluge koje želimo osigurati za određeno vrijeme, nakon kojeg treba razmotriti da li će se ugovor produžiti s istim dobavljačem. Treba biti jako pažljiv da se izbjegne ovisnost o dobavljaču, takozvani **Vendor lock-in**. Proizvođači softvera smišljaju brojne trikove kako bi vezali kupce, pa s tim treba računati pri nabavi. Na primjer, ako se kupi trajna licenca za softver, nakon isteka ugovora taj se softver može i dalje koristiti. No ako je se plaća samo korištenje, tada prekid ugovora postaje gotovo nemoguć, jer podrazumijeva prestanak korištenja softvera koji je samo iznajmljen. Treba biti pažljiv pri pisanju tendera da ne bi sami sebi ograničili mogućnosti izbora. Slobodni softver otvorenog koda nazvao je "instrumentom transparentnosti" i preporučio da bi tijela državne vlasti trebala osigurati dostupnost koda, kako bi ga mogli održavati, razvijati i dijeliti s drugim tijelima i državama partnerima. Otvoreni standardi osigurat će da će se današnji dokumenti, spremljeni u digitalnim arhivama, moći čitati i u budućnosti. Paradoksalna je situacija da su nam dostupni dokumenti iz 12. stoljeća, a oni od prije dva-tri desetljeća nisu, jer su spremljeni u nekom formatu zapisa koji je izumro zajedno s informatičkom opremom na kojoj je nastao.

De Vriendt već preko deset godina na svom notebooku koristi Linux i LibreOffice ("Sorry Oracle!"), ali za on-line obavljanje poslova s državnom upravom još uvijek mu trebaju Windowsi, jer nažalost neke državne službe koriste softver koji radi samo s Windowsima, diskriminirajući ostale OS-ove.

Free Software Foundation Europe sudjelovala je na konferenciji s dva predavača. Matija Šuklje radi kao pravni savjetnik koji se bavi različitim licencama pod kojima je objavljen slobodni softver. Pomaže proizvođačima softvera da svoj otvoreni kod zaštite

od zloupotrebe, ali i korisnicima da legalno koriste FOSS. Sudionik konferencije koji je objavio svoj kod na Internetu bez ikakve zaštite, odnosno nije naveo nikakvu licencu, upitao je kakav je status njegova rada? Odgovor je bio: ako nije naznačena licenca, smatra se da je kod autorski zaštićen i sve organizacije i pojedinci koji drže do pravila neće ga koristiti.

Karsten Gerloff (na slici lijevo) održao je predavanje pod nazivom: **All watched over by machines of loving grace?** Pričao je o svijetu budućnosti koji već nastaje pred našim očima, u kojem su računala utkana u svakodnevne predmete. Idemo li prema svijetu u kojem će nas korporacije (i/ili vlade) posve nadzirati? FSFE nastoji kod ljudi probuditi svijest o potrebi zaštite vlastite privatnosti. Većina se ljudi ne osjeća ugroženima, smatrajući da nemaju što kriti, ali ipak bi se trebali zapitati gdje su njihovi podaci, tko im pristupa i kako ih koristi? Korporacije nastoje zatvoriti elektroničke uređaje kako bi ograničili način njihova korištenja. Otvoreni hardver i softver su naša oružja kojima se možemo oduprijeti dominaciji i kontroli koju omogućava novi vrli svijet. No računala će i pomagati ljudima, na primjer kronični bolesnici će nositi monitore koji prate stanje organizma i zovu u pomoć u slučaju potrebe.

Okrugli stol bio je posvećen temi **Internet of things**. U opuštenoj i zabavnoj atmosferi, što pokazuje i donja fotografija, razgovaralo se najviše o malim računalima koja omogućuju samogradnju i izradu uređaja kojima se, na primjer, može kontrolirati i nadzirati "pametna kuća". Razmjenjivala su se iskustva o Arduino, kojeg dobrovoljci koriste da bi djecu učili kreativnom korištenju računala i o neizbježnom Raspberry Pi-ju. Od hobija, pa do profesionalnih uređaja za kontrolu doma zasnovanih na Arm procesoru, pokazan je spektar načina na koje domaće snage demonstriraju svoje sposobnosti i vještine.

Jedan od sponzora ovogodišnje konferencije je i CARNet, koji se pobrinuo za snimanje predavanja, kako bi bila dostupna i onima koji su konferenciju propustili. Snimke će biti dostupne uskoro, nakon obrade, a do tada možete pogledati predavanja s prošlogodišnjih DORS-a:

<http://www.youtube.com/playlist?list=PL7982D00F0ADDF7F1> [1]

ned, 2013-05-19 21:01 - Aco Dmitrović **Vijesti: Događanja** [2]

Vote: 5

Vaša ocjena: Nema Average: 5 (1 vote)

Source URL: <https://sysportal.carnet.hr./node/1270>

Links

[1] <http://www.youtube.com/playlist?list=PL7982D00F0ADDF7F1>

[2] <https://sysportal.carnet.hr./taxonomy/term/43>